

Brane Šalamon

Internet pojmovnik

Desk d.o.o., 1998; 288 strani

Slabo leto po izidu Internet pojmovnika smo dobili drugo izdajo te knjige. Medtem, ko je imela prva izdaja skupaj 62 strani in je vezava spominjala na brošuro, jih ima druga kar 288 in je res prava knjiga - tako po formatu kakor po vezavi. Dr. József Györkös v predgovoru ugotavlja, da je knjiga priročnik za najširši krog uporabnikov interneta in da bo marsikoga napeljala na uporabo še drugih virov. Tudi tokrat je v nadnaslovu priročnik opredeljen kot "vstopnica za vsakogar, ki bi se rad hitro znašel v svetu elektronskih informacij in dopisovanja.". Obljuba še vedno velja in je več kakor izpolnjena.

Knjiga je razdeljena v šest poglavij. Prvo poglavje *Internetovske fraze in izrazi* šteje 136 strani in je že samo obsežnejše kakor cela prva izdaja. Dobršen del razširitve gre na račun seznama strežnikov pod geslom *Listserv*. Fraze, kratice in izrazi so zadovoljivo pojasnjeni, vendar z nekaterimi pridržki. V primerih, kjer gre za fizikalne ali tehnične veličine, so potrebne stroge definicije, ki so morebiti lahko še dodatno pojasnjene, vendar komentar ne more biti nadomestilo za definicijo (npr. geslo *baud* - za marsikoga bi bil zanimiv tudi podatek, da je ime enote izpeljava iz osebnega imena Baudot). Je pa nabor bogat, uporaben in v pomoč za razumevanje dogajanja v internetu in okoli njega.

Kratice oziroma akronimi je poglavje o kraticah pri dopisovanju. Malo se zdi povezano z naslednjim poglavjem v knjigi glede na to, kaj se navadno šteje za prijazno in vljudno dopisovanje. Nekoliko diskutabilno je namreč, ali je vljudnostne in skromnostne fraze (npr. *As far as I know*) vljudno krajšati. Če nimamo časa za komuniciranje, ga tudi s kraticami ne bomo pridobili prav veliko. Osebnost stališče je tisto, ki bo odločilo o tem, ali in katere boste uporabljali, avtor pa je poskrbel za to, da jih boste vsaj razumeli, če jih boste zasledili v prejetih sporočilih. Nemara tudi ne bi bilo odveč preudariti nekaterih pojavnosti (npr. *Re* - ali nemara ne pride (tudi ali celo izključno) od okrajšave za *reference*)?

Emocije pojasnjujejo zgradbo simbolov za čustva in stanja dopisovalcev. Sestavljeni so pretežno iz posebnih znakov, kombinacij je za dobre tri strani, nekatere so pa bolj akademskega kot praktičnega pomena, čeprav verjamemo, da se tudi uporabljajo. Med te spadajo npr. :-š ali :> =. Če še lahko verjamemo, da je nekdo vampir in nam to tudi signalizira, pa si je težko zamisliti, kaj nam želi dopisovalec sporočiti s tem, ko nam zatrjuje, da je mrož, razen če to nima posebnega skritega pomena. Hvala avtorju, da nam je omogočil simbol vsaj dešifrirati.

Netiquette ali lepo obnašanje v svetovnem omrežju je poglavje o bontonu pri komuniciranju. Mogoče bi lahko *netiquette* prevedli kar v *netiketa* glede na to, da izraz etiketa v tem pomenu že imamo, saj je formalno in generično podoben uporabljenemu. V tem poglavju so zbrana priporočila lepega vedenja informatiziranega komuniciranja, ki sicer ne odstopajo pomembno od bontona, kakor ga (ne?) poznamo. Opisane so nekatere nove situacije, kakor so vključitev v pogovorne skupine ali izmenjavanje navidezno zaprtih sporočil. Opozorilo, da informatizirano dopisovanje nemara le ni v zapečatenih ovojnica, je popolnoma na mestu. Ko poglavje preberemo, bomo spoznali, da ne bomo imeli težav pri komuniciranju po internetu, če jih tudi sicer nimamo. Olika pač ni stvar priročnika. Veseli nas, da je tudi *Deset zapovedi za uporabnike računalnikov* v tej izdaji ponovljenih. Njihovo sporočilo je, naj ne delamo drugim tega, česar sami ne bi želeli doživeti.

Poglavje *Newsgroups* (ki je imelo v prvi izdaji še slovenski naslov *Novice*), je štelo v prejšnji izdaji šest strani, v tej pa jih ima kar 122. Seznam pogovornih skupin je res izčrpen in, če kdo ne bo mogel najti sogovornikov o temi, ki ga zanima, mu bo res težko pomagati. Skupine so razvrščene po abecedi, njihovi nazivi pa so prevedeni dovolj dobro, da najdemo take, ki nas zanimajo in da vemo, kaj nas čaka, ko se bomo vključili v katero od njih. Področja so neverjetna, od najbolj znanih (kako shujšati, ljubitelji tega in onega, tehnika taka in drugačna) do najbolj neverjetnih (nadzemeljska umetnost (?)) in celo *neznano* (*alt.religion.kibology*, nismo šli pogledat, mogoče še bomo). Samo, da se ne boste pritoževali avtorju, če bo Telekomov račun previsok!

Zadnje poglavje *Kriminal v internetu (Kazenski zakonik RS)* je koristna razširitev knjige. Če je doslej lahko še kdo upal, da lahko dela v internetu, kar si pač zaželi, misleč, da je neviden in neprijemljiv, mu je avtor tako iluzijo podrl. V tem poglavju so navedene tudi nekatere pravne dileme, med njimi *nepravosodnost interneta*. Dejstvo je, da je internet medij kakor na primer tisk. Če to razumemo, tudi razumemo, da je kakor drugi mediji tudi ta sam po sebi nepravosoden, pač pa je seveda sankcionirana zloraba medija, ki je vedno dejanje konkretne osebe ali skupine. To sledi tudi iz v knjigi citiranega izvlečka priporočila Evropskega sveta o seznamu kaznivih dejanj računalniške kriminalitete. Za splošno rabo in ravnanje bi jih lahko posplošili takole: kar ni dovoljeno klasično in "off-line", tudi ne more biti dovoljeno informatizirano in "on-line". Če razumemo to, vemo skoraj vse, kar je treba, da na internetu ne bomo nespodobni in nezakoniti.

S pričujočo knjigo je avtor kar mogočno prehitel morebitne tekmece. Če je prva izdaja komu še vzbujala upanje, da bo lahko napisal obsežnejši in popolnejši priročnik, je ta izdaja morebitne konkurente prehitela tako, da bodo morali - če bodo hoteli tekrovati v tej panogi - izbrati drugo disciplino. Za morebitno tretjo izdajo bi nemara lahko le še priporočili, naj bi bila recenzirana ter lektorirana in da bi bilo dobro navesti, ali je avtor uporabljal kake vire. Na slednje misel navajajo obsežni sezname v dveh poglavjih. Kaj naj še rečemo? Če smo ob prejšnji izdaji napisali, da plavajo vsi tjujni dihat skozi tisto luknjo v ledu, ki jo napravi prvi, lahko ugotovimo le še to, da je pameten prvi, če jo uporabi večkrat.

Niko Schlamberger